

## PROTOKÓŁ

### **kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie**

#### **Jednostka kontrolowana:**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie

Rosówek 16

72-001 Kołbaskowo

e-mail: [gops@kolbaskowo.pl](mailto:gops@kolbaskowo.pl)

#### **Kontrolujący:**

1. Anna Karska – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
  2. Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 92/2022 z dnia 17 listopada 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie oraz Wójt Gminy Kołbaskowo zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 23 listopada 2022 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

#### **Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:**

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 28 listopada -1 grudnia 2022 r.

#### **Zakres kontroli**

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli.

Od 27 marca 2021 r. funkcję Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie sprawowała Pani Dorota Krzywicka.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Dyrektora Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację. Kontrola została przeprowadzona w oparciu o *Program kontroli kompleksowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

*(akta kontroli str. 1 - 22)*

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „OPS” – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie;

2. „Gmina” – Gmina Kołbaskowo,
3. „ustawa o pomocy społecznej” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.);
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2023 r., poz. 775 ze zm.);
5. „Strategia” lub „gminna strategia” - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kołbaskowo na lata 2016-2026;
6. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007);
7. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” – rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893);
8. „Rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych” – rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005 r., Nr 189, poz.1598).

### **I Organizacja Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie powstał na podstawie Uchwały Nr XII/51/90 Gminnej Rady Narodowej w Kołbaskowie z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie.

W kontrolowanym okresie organizację i działania Ośrodka określały następujące dokumenty:

1. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie przyjęty uchwałą Nr XXVIII/294/2017 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 27 lutego 2017 r., zmieniony uchwałą Rady Gminy Kołbaskowo w sprawie zmiany Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie Nr XXXII/405/2021 z dnia 21 września 2021 r.
2. Regulamin Organizacyjny Ośrodka wprowadzony został Zarządzeniem Nr 8/2021 Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego GOPS w Kołbaskowie.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Kołbaskowie realizował zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o dodatku osłonowym,
- ustawy o dodatku węglowym,
- ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Dodatkowo, na mocy uchwał Rady Gminy Kołbaskowo GOPS:

- prowadzi postępowania, wydaje decyzje administracyjne w sprawie przyznawania uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- organizuje pracę z rodziną w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- prowadzi postępowania, wydaje decyzje administracyjne w sprawie przyznawania dodatku energetycznego,
- prowadzi placówkę wsparcia dziennego.

Dyrektor Ośrodka w związku z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie Upoważnienia nr Or.077.63.2021 Wójta Gminy Kołbaskowo z dnia listopada 2021 r. została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Do wydawania decyzji administracyjnych, na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej zostało upoważnionych 2 pracowników socjalnych. Upoważnienie jest ważne na czas nieobecności Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni wykorzystują prywatne samochody do celów służbowych, w ramach umowy na używanie własnego samochodu. Jeden z pracowników socjalnych porusza się środkami komunikacji miejskiej.

Dokumentacja dotycząca klientów przechowywana jest w szafach, zamykanych na klucz. Świadczenia z pomocy społecznej są wypłacane za pośrednictwem Poczty Polskiej i przelewami bankowymi na konto klienta.

Ośrodek wyposażony jest w sprzęt biurowy oraz komputerowy. Pracownicy socjalni pracują z zastosowaniem systemu informatycznego OPIEKA (ZETO Koszalin).

Ośrodek znajduje się w parterowym budynku, pozbawionym barier architektonicznych, wejście wyposażone jest w podjazd. Dyrektor Ośrodka poinformowała, że jeden z pracowników socjalnych potrafi komunikować się w języku migowym.

Korespondencja zewnętrzna Ośrodka jest rejestrowana w dzienniku korespondencji.

*(akta kontroli str. 23-42)*

## **II Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych**

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie na dzień przeprowadzenia kontroli zatrudnionych było 19 pracowników, w tym 6 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku w Kołbaskowie pracownicy socjalni spełniają wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek w Kołbaskowie ustala liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców gminy wynosiła 13 330 osób.

W myśl art. 110 ust. 12 ww. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Na dzień kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Należy zatem stwierdzić, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka był zgodny z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, przyznano dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z dyspozycją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przekazaną pismem znak: ZO.OK.077.8.2019.AW z dnia 8 maja 2019 r., ww. dodatek nie jest wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni posiadają aktualne legitymacje służbowe, określone przepisami prawa.

(akta kontroli str. 43-55)

### III Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gmina Kołbaskowo posiada Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto Uchwałą Nr XXV/258/16 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Kołbaskowo na lata 2016-2026.<sup>1</sup>

Art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej stanowi:

Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

3. Strategia, o której mowa w ust. 1, opracowana przez gminę i powiat określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Zespół kontrolujący ustalił, że Strategia zawiera elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jednak nie określa ram finansowych realizacji działań zawartych w Strategii, co jest niezgodne z art. 16b ust 2 pkt.3 c) ww. ustawy.

Strategia ma 10-letni okres obowiązywania, co wymusza jej aktualizację do zmieniających się przepisów i warunków. Przy tworzeniu kolejnej gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych lub jej aktualizacji należy zawrzeć przepisy cytowane powyżej zmieniające z dniem 30 października 2022 r. ustawę o pomocy społecznej, tj.: art. 16b ust. 2 pkt 1 oraz art. 16b ust. 3.

---

<sup>1</sup> Źródło: [http://bip.kolbaskowo.pl/index.php?id\\_kat=221](http://bip.kolbaskowo.pl/index.php?id_kat=221)

Ponadto w wyniku analizy strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy, zespół kontrolujący ustalił, że ww. dokument nie zawiera analizy potrzeb w zakresie prowadzenia mieszkań chronionych (obecnie treningowych i wspomaganych). Ocena taka jest wymagana w zakresie ww. mieszkań, z uwagi na to, że zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie, prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych (wcześniej chronionych). Każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. W dalszej części protokołu ustalono, że Gmina nie prowadzi ww. mieszkań. Tylko w przypadku, gdy zostanie ustalone, że brak jest potrzeby realizacji danego zadania, zadanie może nie być realizowane. W zakresie pomocy społecznej, ocena czy zadanie wymaga realizacji, jest dokonywane, m.in. w Strategii.

Strategia była poddawana monitoringowi.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2021 r. została opracowana „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 r. dla Gminy Kołbaskowo” i przedłożona Radzie Gminy w Kołbaskowie w ustawowym terminie. W 2022 r. GOPS w Kołbaskowie przedstawił ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2021 zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie opracował sprawozdanie z działalności ośrodka, wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej i przedstawił je Radzie Gminy Kołbaskowo. Sprawozdanie rok 2020 wpłynęło do Rady Gminy Kołbaskowo 14.04.2021, za rok 2021 r. - 27.04.2022 r. Sprawozdania z działalności Ośrodka nie zawierały potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Obowiązek przedstawienia przez kierownika OPS potrzeb w zakresie pomocy społecznej wynika z art. 110 ust. 9 ustawy *„kierownik ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektor centrum usług społecznych, składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia*

*19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”.*

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 17 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie sprawozdania resortowe MRPiPS-03 i MRPiPS-05 za 2020 i 2021 r., były przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

*(akta kontroli str. 56- 76)*

W kontrolowanym okresie Gmina Kołbaskowo zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie schronienia dla osób bezdomnych i w celu realizacji zadania własnego zawierała:

- W 2021 r. umowę o realizację zadania publicznego w zakresie pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej poprzez zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy z Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej na okres 10 lutego – 31 grudnia 2021 r. Zapewniono miejsca dla 3 mężczyzn z terenu Gminy Kołbaskowo w Schronisku dla Osób Bezdomnych w Poczerninie. Z pomocy skorzystały 3 osoby.
- W 2022 r. zawarto Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej porozumienie na okres 1 czerwca – 31 grudnia 2022 r. zabezpieczające kobiety i kobiety z dziećmi w placówkach prowadzonych przez Caritas.
- W 2022 r. podpisano umowę z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Zachodniopomorski Zarząd Wojewódzki w Szczecinie prowadzącym Schronisko dla Osób Bezdomnych WILGA przy ul. Tczewskiej 32 w Szczecinie na okres 19 stycznia – 31 grudnia 2022 r. Tymczasowe schronienie zapewniono dla 3 osób. Na dzień kontroli w schronisku przebywało 2 mężczyzn z terenu Gminy.
- W okresie od 25 kwietnia do 31 grudnia 2022 r. obowiązywała umowa pomiędzy Stowarzyszeniem na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE w Borowym Młynie na zapewnienie 1 miejsca tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Z tej formy wsparcia skorzystała 1 osoba.

Ponadto GOPS w Kołbaskowie w 2021 r. skierował jedną kobietę w ciąży do Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży w Karwowie. Kobieta przebywała w ww. Domu także po porodzie i skorzystała z tej formy wsparcia do czerwca 2022 r.

W kontrolowanym okresie Gmina Kołbaskowo nie zapewniała miejsc schronienia tymczasowego w ogrzewalni i noclegowni.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają

tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Kołbaskowo nie zgłosiła miejsc tymczasowego schronienia w placówkach prowadzonych przez Centrum Socjalne Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej dotyczącego kobiet lub kobiet z dziećmi. Miejsca te zapewniono na mocy porozumienia zawartego z Caritas 1 czerwca 2022 r. W toku kontroli ustalono, że w Schronisku dla Kobiet przy ul. Piasecznej w Szczecinie w 2022 r. przebywała matka z dzieckiem na mocy ww. porozumienia. Stanowi to naruszenie art. 48a ust 11 c ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych *rejestr*em w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Pozostałe miejsca na podstawie zawartych umów Gmina Kołbaskowo zgłosiła do ww. *rejestru*.

*(akta kontroli str. 56-58 oraz 77-102)*

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie funkcjonował Środowiskowy Dom Samopomocy. W zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi Gmina Kołbaskowo nawiązała współpracę z Powiatowym Klubem Samopomocy w Policach prowadzonym przez Stowarzyszenie na Rzecz Harmonii Społecznej w Policach. Pani Dyrektor GOPS w Kołbaskowie oświadczyła, że: cyt. *„Współpraca nie została jeszcze całkowicie sformalizowana, ponieważ nie było informacji o ilości osób chcących skorzystać z takiej formy wsparcia. Od października 2022 r. z zajęć, które odbywają się raz w miesiącu, korzysta sześć osób z terenu Gminy Kołbaskowo”*. Dowóz uczestników z terenu Gminy Kołbaskowo organizowała i finansowała Gmina Kołbaskowo. Działalność Klubu Samopomocy w Policach finansowana była przez Starostwo Powiatowe w Policach.

*(akta kontroli str. 57-58 oraz 102)*

W zakresie poradnictwa specjalistycznego, w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy Kołbaskowo dostępu do wsparcia prawnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie od 14 listopada 2022 r. funkcjonuje Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej dla mieszkańców Gminy czynny w poniedziałki od godz. 9.30 do 13.30 oraz w czwartki od 11.30 do 15.30.

W Ośrodku w środy pełni dyżur terapeuta od spraw uzależnień w godzinach od 8.30 do 11.30. Z pomocy terapeuty w 2021 r. skorzystało 28 osób. Terapeuta udzielił łącznie 72 porad, a także uczestniczył w 15 interwencjach w miejscu zamieszkania. W 2022 r. do dnia kontroli z pomocy terapeuty uzależnień skorzystało 121 osób. Terapeuta uczestniczył w tym okresie w 16 interwencjach.



Ponadto w czwartki w godz. od 11.00-15.00 dyżury pełni terapeuta ds. interwencji kryzysowej. Dyżury pełni też terapeuta ds. przeciwdziałania przemocy, z którego pomocy w 2021 r. skorzystały 32 osoby.

W GOPS w Kołbaskowie można skorzystać też ze wsparcia psychologa, którego dyżury odbywają się co tydzień (dni i godziny dyżurów są ruchome, zapisy na wizytę ustalane są telefonicznie). W 2021 r. z tej formy wsparcia skorzystały 94 osoby, a w 2022 r. - 209.

Terapeuci: ds. uzależnień, przeciwdziałania przemocy i psycholog są zatrudniani w ramach umowy zlecenia ze środków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołbaskowie.

*(akta kontroli str. 57-58)*

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie Gmina Kołbaskowo nie miała mieszkań chronionych na terenie swojej gminy. Według informacji uzyskanej do Pani Dyrektor GOPS: cyt.: „Osoby wymagające umieszczenia w mieszkaniu chronionym kierowane są do Polic, gdzie znajduje się dziesięć tego typu mieszkań. W roku 2021 r. nie było osób wymagających tego typu wsparcia. W 2022 r. na umieszczenie w mieszkaniu chronionym oczekuje jedna osoba – obecnie załatwiane są formalności z tym związane”. Obligatoryjny charakter zadania gminy jakim jest prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. wymaga, zbadania potrzeb w zakresie tworzenia mieszkań chronionych na terenie Gminy Kołbaskowo np. gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, a także podjęcia działań w kierunku uregulowania sposobu postępowania w przypadku konieczności zapewnienia miejsca w mieszkaniu chronionym, np. opisanie procedury postępowania w przypadku zapewnienia miejsc w mieszkaniu chronionym znajdującym się poza terenem Gminy.

*(akta kontroli str. 57-58 oraz 102)*

#### **IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej**

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. dożywiania (posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa),
5. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
6. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
7. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
8. pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
9. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
10. sprawienia pogrzebu,

## 11. kontraktów socjalnych.

Z analizy sprawozdania rocznego MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnych, w naturze i usługach za 2021 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2021 r. wynika, że OPS w Kołbaskowie zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 37 osób,
- zasiłki okresowe – 85 osób,
- schronienie – 5 osób,
- posiłek – dożywianie – 55 osób,
- świadczenie pieniężne – dożywianie – 192 osób,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – 155 osób,
- usługi opiekuńcze – 41 osób,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 2 osoby,
- kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 16 osób,
- kontrakty socjalne – 29 kontraktów,
- pomoc udzielana w postaci wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 81 osób.

Wyboru dokumentacji kontrolnej dokonano na podstawie losowania, świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu czerwcu i wrześniu 2021 r. W przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy, wybrano teczki akt osobowych i sprawdzono dokumentację osób korzystających z wybranych form świadczeń.

### **Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne**

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. RPŚ.4610.13.2.24.636.2021 z dnia 17 sierpnia 2021 r.
2. RPŚ.4610.9.16.277.2021 z dnia 15 lutego 2021 r.
3. RPŚ.4610.5.97.145.2021 z dnia 3 lutego 2021 r.
4. RPŚ.4610.6.30.151.2021 z dnia 21 stycznia 2021 r.
5. DPŚ.4610.1753.58.2022.ZM z dnia 17 stycznia 2022 r.
6. RPŚ.4610.11.13.40.2022.ZM z dnia 13 stycznia 2022 r.
7. RPŚ.4610.15.2.704.2021 z dnia 7 września 2021 r.

*(akta kontroli str. 103-104)*

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 K.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

W sprawie zakończonej decyzją RPŚ.4610.13.2.24.636.2021 z dnia 17 sierpnia 2021 r. przyznającej zasiłek stały brakowało zapisu dotyczącego objęciem osoby ubezpieczeniem zdrowotnym w okresie pobierania świadczenia. Z informacji uzyskanej od kierownika GOPS w Kołbaskowie wynika, że cyt.: „Ośrodek od momentu przyznania decyzją zasiłku stałego w myśl art. 66 ust.1 pkt. 26 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za okres przyznanego zasiłku stałego były opłacane składki na ubezpieczenie zdrowotne”. Wyjaśnienia potwierdziła pokazana w trakcie kontroli dokumentacja. Pouczono Dyrektora Ośrodka o konieczności stosowania takiego zapisu w wydawanych decyzjach.

W wszystkich kontrolowanych przypadkach w wydanych decyzjach administracyjnych stwierdzono nieprawidłowe oznaczenie organu – w decyzjach organem wydającym jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, sprawy z zakresu pomocy społecznej należą do zadań gminy. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach, jest wójt (burmistrz, prezydent miasta). Ponadto zgodnie z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy decyzje administracyjne wydaje wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub z jego upoważnienia kierownik ośrodka pomocy społecznej i inni pracownicy ośrodka upoważnieni na wniosek kierownika.

W aktach kontrolowanych spraw zakończonych decyzjami wskazanymi w poz. 2,3,5,6 oraz 7 kserokopie dokumentów na podstawie, których była ustalana sytuacja nie zostały potwierdzone za zgodność z oryginałem. Poinformowano Dyrektora kontrolowanej jednostki o konieczności potwierdzania kserokopii dokumentów za zgodność z oryginałem.

(akta kontroli str. 105)

### **Zasiłki okresowe**

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od

kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono następującą dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe:

1. DPŚ.4611.2.3.147.504.2022 z dnia 10 maja 2022 r.
2. RPŚ.4611.11.2.26.2019.2021 z dnia 11 marca 2021 r.
3. RPŚ.4611.15.297.2021 z dnia 14 kwietnia 2021 r.
4. DPŚ.4611.8.3.56.1071.2022 z dnia 25 listopada 2022 r.
5. DPŚ.4611.38.2.26.486.2022 z dnia 5 maja 2022 r.
6. RPŚ.4611.56.2.3.490.2021 z dnia 30 czerwca 2021 r.
7. RPŚ.4611.9.5.31.2021 z dnia 11 stycznia 2021 r.

*(akta kontroli str. 106-107)*

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek o pomoc z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych w kontrolowanych sprawach, poprzedzone było przeprowadzonymi w terminie rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Pomoc była przyznawana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. W aktach spraw znajdowało się potwierdzenie odbioru decyzji administracyjnych. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz wskazywały termin wypłaty świadczenia.

Decyzje administracyjne zawierały elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. W miejscu oznaczenia organu wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie. Prawidłowym oznaczeniem organu jest Wójt Gminy Kołbaskowo, o czym Dyrektor OPS została poinformowana w trakcie kontroli.

W sprawie zakończonej decyzją RPŚ.4611.56.2.3.490.2021 z dnia 30 czerwca 2021 r. nieprawidłowo ustalono dochód do zasiłku okresowego. Dnia 25 czerwca 2021 r. do OPS w Kołbaskowie wpłynął wniosek o pomoc społeczną. Z dokumentów dotyczących prowadzonego postępowania administracyjnego wynika, że osoba ubiegająca się o pomoc społeczną w czerwcu 2021 r. opuściła zakład karny, w dniu zwolnienia, dnia 10.06.2021 r. otrzymała środki finansowe wypłacone z depozytu zakładu karnego, następnie dnia 22.06.2021 r. otrzymała środki pieniężne w ramach pomocy postpenitencjarnej. Z akt sprawy wynika, że klient w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku nie osiągnął dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy. Za dochód do zasiłku okresowego przyjęto - 300 zł tj. wysokość pomocy postpenitencjarnej wypłaconej w czerwcu 2021 r. Zasiłek okresowy został przyznany na okres od 15 czerwca 2021 r. do 31 lipca 2021 r. w wysokości: na okres od 15 czerwca do 30 czerwca 2021 r. - 106,88 zł; na okres od 1 lipca do 31 lipca 2021 r. - 200,50 zł. W ocenie zespołu kontrolującego, nie ma podstaw prawnych do ustalenia dochodu

do zasiłku okresowego z miesiąca, w którym wpłynął wniosek. Ustawa o pomocy społecznej tylko w jednym przypadku dopuszcza ustalenie wysokości dochodu z miesiąca, w którym wpłynął wniosek o pomoc tj. w przypadku dochodu utraconego. W badanej sprawie nie nastąpiła utrata dochodu osoby ubiegającej się o pomoc społeczną. Dochód klientów do ustalenia prawa do zasiłku okresowego w pozostałych sprawach był prawidłowo ustalony.

*(akta kontroli str. 108- 118)*

W kontrolowanych sprawach, dotyczących przyznania zasiłku okresowego, osoby ubiegające się o pomoc społeczną zwracały się o pomoc cyt.: *„na życie, pomoc na żywność, środki czystości, dojazdy na leczenie, podstawowe potrzeby bytowe i leczenie, opłatę rachunku za energię elektryczną”*. W każdym z badanych przypadków został przyznany m.in. zasiłek okresowy. Z analizy kwestionariuszy wywiadów środowiskowych wynika, że w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego osoby ubiegające się o pomoc społeczną nie zostały poinformowane o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy, przez co nie został zrealizowany przez pracownika socjalnego obowiązek informacyjny, wynikający z art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej. W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w poz. 3 klient ubiegał się o pomoc na zakup żywności i środków czystości. Postępowanie administracyjne zakończyło się wydaniem decyzji administracyjnej przyznającej zasiłek okresowy na zaspokojenie potrzeb bytowych oraz świadczenie pieniężne na zakup żywności lub posiłku. Prośba o środki czystości nie została rozpatrzona – nie wydano żadnej decyzji w przedmiocie prośby o pomoc na zakup środków czystości.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w poz. 4 klient ubiegał się o pomoc na żywność, środki czystości, dojazdy na leczenie. Został przyznany zasiłek okresowy na zaspokojenie potrzeb bytowych oraz świadczenie pieniężne na zakup żywności lub posiłku. Nie odniesiono się do prośby dotyczącej środków czystości i dojazdów na leczenie.

W kontrolowanych sprawach, zakończonych decyzjami wymienionymi w poz. 1, 2, 3, 4, 5, 6 zasiłek okresowy został przyznany cyt.: *„na zaspokojenie potrzeb bytowych”*. W sprawie wskazanej w poz. 7 zasiłek okresowy został przyznany cyt.: *„na zaspokojenie potrzeb bytowych w tym na dofinansowanie do zakupu żywności, środków czystości oraz do opłat za energię elektryczną”*. Świadczenia były przyznane z powodu bezrobocia i długotrwałej choroby. W ocenie zespołu kontrolującego na konkretne zgłoszone potrzeby powinien być przyznany zasiłek celowy. Z założenia zasiłek okresowy nie jest przyznawany na określony cel. *Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, którego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Adresatem zasiłku okresowego nie jest osoba w rodzinie, nawet jeśli przyznanie świadczenia związane jest z okolicznościami dotyczącymi konkretnej osoby (niepełnosprawność, długotrwała choroba). Ustawodawca wychodzi tu z założenia, że skutki tych okoliczności odczuwa cała rodzina, a zasiłek okresowy ma wspomóc ich złagodzenie. Trzeba podkreślić, że omawiane świadczenie nie jest przyznawane na zaspokojenie konkretnej potrzeby. Ma ono zapewnić*

*okresowy dochód, którym świadczeniobiorca będzie dysponował w miarę swobodnie, zaspokajając podstawowe potrzeby bytowe.*<sup>2</sup>

W decyzji wskazanej w poz. 7 decyzji nadano tryb art. 108 kpa. Z wniosków pracownika socjalnego sformułowanych w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego nie wynika konieczność szybkiego zrealizowania decyzji. W decyzji administracyjnej wskazano ważny interes strony, bez skonkretyzowania go. Pozostałe świadczenia były realizowane po uprawomocnieniu się decyzji, decyzja wskazana w poz. 1,2 została zrealizowana po uprawomocnieniu się decyzji, po wcześniejszym zrzeczeniu się prawa do odwołania osób ubiegających się o pomoc społeczną.

W aktach kontrolowanych spraw zakończonych decyzjami wskazanymi w poz. 1,2,5 kserokopie dokumentów na podstawie, których była ustalana sytuacja nie zostały potwierdzone za zgodność z oryginałem. Pouczono Dyrektora kontrolowanej jednostki o konieczności potwierdzania kserokopii dokumentów za zgodność z oryginałem.

*(akta kontroli str. 119- 169)*

### **Zasiłki celowe i specjalne celowe**

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Ponadto zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe, przyznane decyzjami administracyjnymi:

1. RPŚ.4612.81.6.276.2021 z dnia 31 marca 2021 r.,
2. RPŚ.4612.71.3.42.442.2021 z dnia 14 czerwca 2021 r.,
3. RPŚ.4612.77.39.239.2021 z dnia 15 marca 2021 r.,
4. RPŚ.4612.19.2.12.371.2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r.,
5. DPŚ.4612.9.3.118.539.2022 z dnia 30 maja 2022 r.,
6. DPŚ.4612.11.3.77.513.2022 z dnia 11 maja 2022 r.,
7. DPŚ.4612.37.3.29.610.2022 z dnia 29 czerwca 2022 r.

Pomoc została przyznana po przeprowadzonym terminowo rodzinnym wywiadzie środowiskowym. W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się wnioski o pomoc

---

<sup>2</sup> I. Sierpowska, Pomoc społeczna. Komentarz, wyd. VI, WKP 2023

z datą wpływu do GOPS. W kontrolowanych sprawach dochód został prawidłowo ustalony. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo, pomoc społeczna została przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku z pełną dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone przepisami. Oznaczenie organu w kontrolowanych decyzjach było nieprawidłowe, podobnie jak w przypadku decyzji przyznających zasiłek okresowy. W aktach kontrolowanych spraw znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru decyzji. Pomoc została przyznana na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych: zakup żywności, leków, środków czystości, uregulowanie opłat mieszkaniowych, dofinansowanie do zakupu obuwia, uregulowanie rachunku za energię elektryczną. W decyzjach administracyjnych nie wskazano miesiąca, na który został przyznany zasiłek celowy. Można przypuszczać, że pomoc została przyznana na miesiąc, w którym została wydana decyzja administracyjna. Przyznana pomoc w formie zasiłku celowego była uzasadniona.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

*(akta kontroli str. 170- 223)*

Zgodnie z art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie przyjętej metody, dokumentację osób otrzymujących zasiłki specjalne celowe przyznane na podstawie decyzji:

1. DPŚ.4612s.51.23.528.2022 z dnia 18 maja 2022 r. (zasiłek specjalny celowy),
2. RPŚ.4612s.48.3.27.263.2021 z dnia 31 marca 2021 r. (zasiłek specjalny celowy),
3. RPŚ.4612s.39.13.427.2021 z dnia 9 czerwca 2021 r. (zasiłek specjalny celowy).

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie specjalnego zasiłku celowego przyznawana była osobie albo rodzinie w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Przyznanie specjalnych zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

We wszystkich kontrolowanych sprawach przyznających zasiłki specjalne celowe kserokopie dokumentów na podstawie, których była ustalana sytuacja nie zostały potwierdzone za zgodność z oryginałem. Poinformowano Dyrektora kontrolowanej jednostki o konieczności potwierdzania kserokopii dokumentów za zgodność z oryginałem.

W badanych decyzjach nie wskazano Wójta Gminy jako organu administracji publicznej wydającego decyzje. W części nagłówkowej decyzji znajdowało się oznaczenie GOPS

w Kołbaskowie, będącego jednostką organizacyjną, wykonującą zadania pomocy społecznej w gminie.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 224- 225)

### **Usługi opiekuńcze**

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W kontrolowanym okresie w Gminie Kołbaskowo były realizowane usługi opiekuńcze. W 2021 r. skorzystało 41 osób, w 2022 r. do dnia kontroli 38 osób. Nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dyrektor poinformowała, że w 2021 r. i 2022 r. nie było wniosków o przyznanie tego typu usług. Usługi opiekuńcze były realizowane przez 5 osób zatrudnionych na umowę o pracę i 3 osoby zatrudnione na umowę zlecenie. Sposób realizacji usług opiekuńczych w kontrolowanym okresie regulowała Uchwała Nr XXXVII/388/20217 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 27 listopada 2017 r. *w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłatności, jak również tryb ich pobierania.*

Sprawdzono dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. RPŚ.4625.11.1.320.2021 z dnia 13 kwietnia 2021 r.,
2. RPŚ.4625. 31.1.989.2021 z dnia 19 listopada 2021 r.,
3. RPŚ.4625.25.563.2021 z dnia 29 lipca 2021 r.,
4. RPŚ.4625.7.2.30.1061.2021 z dnia 30 grudnia 2021 r.,
5. RPŚ.4625.25.2.13.1051.2021 z dnia 28.12.2021 r.,
6. RPŚ.4625.17.94.485.2021 z dnia 29 czerwca 2021 r.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje wskazywały wysokości opłaty ponoszonej przez klientów wyrażonej w procentach, określonych w uchwale regulującej sposób realizowania usług, w kontrolowanym



okresie. Decyzje administracyjne określały kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług oraz kwotę pełnej ceny za 1 godzinę usług opiekuńczych, określonej w uchwale Rady Gminy. Decyzje wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony. W sprawach zakończonych decyzją RPŚ.4625.11.1.320.2021 z dnia 13 kwietnia 2021 r. oraz RPŚ.4625.25.563.2021 z dnia 29 lipca 2021 r., osoby ubiegające się o pomoc w formie usług opiekuńczych, z uwagi na m.in. wysokie koszty leczenia oraz znaczną bezradność społeczno – rodzinną, na wniosek pracownika socjalnego, zostały częściowo zwolnione z ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 50 ust. 1 i ust. 2 wskazuje komu przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych.

*Art. 50 ust. 1 ustawy - Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.*

*Art. 50 ust. 2 ustawy - Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.*

Kontrolowane decyzje, w podstawie prawnej wskazywały art. 50 ust. 1-6 ustawy o pomocy społecznej.

Mając na uwadze powyższe, prawidłowym jest wskazywanie w podstawie prawnej decyzji przyznających usługi opiekuńcze, w zależności od sytuacji rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc, art. 50 ust. 1 lub art. 50 ust. 2 ustawy.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni przeprowadzali aktualizacje rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób korzystających z usług opiekuńczych.

Nie zgłoszono innych uwag.

*(akta kontroli str. 226-254)*

### **Kierowanie do domu pomocy społecznej**

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. RPŚ.4626.4.2021 z dnia 19 października 2021 r.,
2. RPŚ.4626.3.2021 z dnia 15 września 2021 r.,
3. RPŚ.4626.2.2021 z dnia 16 lipca 2021 r.,
4. RPŚ.4626.5.2021 z dnia 22 listopada 2021 r.,
5. RPŚ.4626.11.2021 z dnia 19 września 2021 r.,
6. RPŚ.4626.1.2021 z dnia 6 maja 2021 r.,

7. RPŚ.4626.2.2021 z dnia 14 lutego 2021 r.,
8. RPŚ.4625.414.9.2021.ZM z dnia 2 czerwca 2021 r.

Skontrolowana dokumentacja dotyczyła osób skierowanych i umieszczonych w DPS w 2021 r. Skierowanie do DPS nastąpiło na wniosek osób zainteresowanych. W przypadku osób umieszczonych w DPS postanowieniem sądu, w aktach kontrolowanych spraw znajdowało się odpowiednie postanowienie sądu. Decyzje administracyjne zostały wydane po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. W kontrolowanych sprawach znajdowały się dokumenty będące podstawą do wydania decyzji kierującej do DPS. W przypadku zmiany dochodu osób umieszczonych w DPS, mających wpływ na ponoszoną odpłatność prawidłowo zmieniono decyzje w tym zakresie.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.

*(akta kontroli str. 255-280)*

### **Kierowanie do środowiskowego domu samopomocy**

Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. W myśl art. 51a ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Tryb kierowania do środowiskowego domu samopomocy określa § 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 poz. 249) zgodnie, z którym wniosek o skierowanie do domu na pobyt dzienny lub całodobowy składa się do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie, dołączając zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie, a także orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada. W treści niniejszego protokołu na str. 8 zostało wskazane, że w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie funkcjonował Środowiskowy Dom Samopomocy. W zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi Gmina Kołbaskowo nawiązała współpracę z Powiatowym Klubem Samopomocy w Policach prowadzonym przez Stowarzyszenie na Rzecz Harmonii Społecznej w Policach., która na dzień kontroli nie została jeszcze sformalizowana. Od października 2022 r. z zajęć, które odbywają się raz w miesiącu, korzysta sześć osób z terenu gminy Kołbaskowo. Dowóz uczestników z terenu Gminy Kołbaskowo organizowała i finansowała Gmina Kołbaskowo.

*(akta kontroli str. 56-58 oraz 102)*

### **Pomoc w formie schronienia**

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zgodnie z art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych i wspomaganych. Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych jest ośrodkiem wsparcia.

W okresie objętym kontrolą decyzje administracyjne przyznające schronienie tymczasowe w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi Gmina Kołbaskowo wydawała na podstawie uchwały Nr XIII/157/2019 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 25 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia dla osób bezdomnych i osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Zgodnie z § 4 ww. uchwały osoby przebywające w schronisku ponoszą opłaty za pobyt zgodnie z zasadami określonymi w uchwale, z uwzględnieniem przepisów ustawy o pomocy społecznej, a odpłatność za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi ustalana jest zgodnie z poniższą tabelą:

Dochód osoby / rodziny według kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej (określony procentowo)	Odpłatność za pobyt osoby w schronisku dla osób bezdomnych w stosunku do pełnego kosztu utrzymania (określony procentowo)	Odpłatność za pobyt osoby w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w stosunku do pełnego kosztu utrzymania (określony procentowo)
do 100% włącznie	30% (i nie więcej niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie)	50% (i nie więcej niż 50% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie)
powyżej 100% do 200%	40%	60%
powyżej 200% do 300%	70%	80%
powyżej 300%	100%	100%

Zgodnie z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50% tego dochodu.

Zatem, w świetle powyższego należy uznać, że na dzień kontroli Rada Gminy określiła, z naruszeniem art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, „odpłatność osoby bezdomnej

w schronisku w stosunku do pełnego kosztu utrzymania (określona procentowo)", a nie wysokość odpłatności liczoną jako procentową wysokość dochodu osoby bezdomnej (samodzielnie gospodarującej albo osoby w rodzinie).

(akta kontroli str. 283-285)

Jak wskazano w treści niniejszego protokołu na str. nr 7 schronienia udzielano na podstawie zawartych umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi dot. zapewniania schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Kołbaskowo.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano pomoc w postaci tymczasowego schronienia, na podstawie następujących decyzji i akt sprawy:

1. DPŚ.4622.2.123.564.2022 z dnia 24 maja 2022 r.
2. DPŚ.4622.1.2.4.604. 2022 z dnia 23 czerwca 2022 r.
3. Wniosek (...) z dnia 7 kwietnia 2021 r.
4. Wniosek (...) z dnia 29 sierpnia 2022 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczenia z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. W toku kontroli ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina Kołbaskowo nie w każdym przypadku wydawała decyzje administracyjne przyznające schronienie tymczasowe w schronisku dla osób bezdomnych.

W dwóch kontrowanych przypadkach (nr 3 i nr 4) w dokumentacji brakowało decyzji administracyjnych przyznających tymczasowe schronienie w schronisku dla osób bezdomnych. Ponadto w tych przypadkach stwierdzono, że w kontrolowanym okresie nie ustalono odpłatności za pobyt osoby bezdomnej w schronisku dla osób bezdomnych w formie wydanej decyzji administracyjnej oraz nie podpisano z tymi osobami kontraktu socjalnego. W przypadku nr 3 Dyrektor GOPS w Kołbaskowie złożyła wyjaśnienie: cyt.: „W roku 2021 została podpisana umowa z Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie na zabezpieczenie trzech miejsc dla osób bezdomnych z terenu Gminy Kołbaskowo. W związku z powyższym osoba bezdomna (...) kontynuowała pobyt w schronisku w okresie od 31 lipca do 31 października 2019 r. i otrzymała decyzję przyznającą pomoc w postaci bezpłatnego schronienia. W roku 2021 r. (...) osoba nie otrzymała decyzji kierującej, ponieważ była to kontynuacja dalszego pobytu w schronisku”. Z kolei w przypadku nr 4 Dyrektor GOPS wyjaśniła: cyt.: „W roku 2022 została podpisana umowa z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Szczecinie na zabezpieczenie trzech miejsc dla osób bezdomnych z terenu Gminy Kołbaskowo. W związku z powyższym osoba bezdomna (...) otrzymała skierowanie do schroniska dla osób bezdomnych, ale nie otrzymała decyzji kierującej.”

Należy nadmienić, że sam fakt podpisania przez Gminę umów na powierzenie zadania publicznego w postaci zapewnienia schronienia dla osób z terenu Gminy Kołbaskowo w schronisku dla osób bezdomnych nie zwalnia z przyznawania tej pomocy w formie decyzji administracyjnej, co wynika wprost z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej z wyjątkiem form pomocy określonych w art. 106 ust. 2 ustawy, które nie wymagają wydania decyzji administracyjnej (udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznanie biletu kredytowanego). Podobnie wysokość odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych powinna zostać ustalona osobie wnioskującej o udzielenie świadczenia w formie decyzji administracyjnej. Nie zmienia tego, ani konieczność wcześniejszego zawarcia kontraktu socjalnego z osobą kierowaną do schroniska, ani konieczność uzgodnienia z tą osobą wysokości odpłatności za pobyt.

W dwóch przypadkach (nr 3 i nr 4) nie podpisano kontraktu socjalnego z osobą skierowaną do schroniska dla osób bezdomnych, co stanowi naruszenie art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z ww. przepisem: Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

*(akta kontroli str. 281-282 oraz 285-346)*

Ustalono, że we wszystkich badanych przypadkach udzielenie schronienia następowało po uprzednim złożeniu wniosku o pomoc przez klienta, przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Decyzje administracyjne w sprawach nr 1 i 2 zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Ponadto stwierdzono, że w kontrolowanym przypadku decyzji DPŚ.4622.1.2.4.604. 2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. Gmina Kołbaskowo nie zgłosiła przypadku umieszczenia osoby wraz z dzieckiem w Schronisku dla Kobiet przy ul. Piasecznej w Szczecinie miejsca do rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach. Stanowi to naruszenie art. 48a ust 11 c ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym, gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

### **Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego**

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 6 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

W związku z powyższym sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym wydano decyzję o przyznaniu zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, ze środków własnych gminy tj.:

DPŚ.4612.56.1.439.2022 z dnia 14 kwietnia 2021 r.,

RPŚ.4612.1.57.178.2022 z dnia 19 lutego 2022 r.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały przeznaczenie zasiłku oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

*(akta kontroli str. 347)*

### **Sprawienie pogrzebu**

Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej). Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Ustalono, że Gmina Kołbaskowo na dzień kontroli nie posiadała odpowiedniej uchwały dotyczącej zasad sprawienia pogrzebu.

Z analizy sprawozdań resortowych za okres I – XII 2021 r. oraz I – VI 2022 r. wynika, że nie sprawiono pogrzebu. W trakcie kontroli ustalono, że w okresie I – VI 2022 r. został sprawiony jeden pogrzeb. Dyrektor Ośrodka złożyła wyjaśnienie w sprawie niewykazania w sprawozdaniu udzielonej pomocy w formie pochówku – wyjaśnienie nie zostało przyjęte. Brak odpowiedniego nadzoru nad sprawozdawczością spowodował niedokładne sporządzenie sprawozdania.

Dokonano następujących ustaleń kontroli akt sprawy J. A – sprawa sprawienia pochówku została przekazana przez prokuraturę, pracownik socjalny współpracował z Policją w celu ustalenia rodziny uprawnionej do pochowania J. A, wszystkie ustalenia były udokumentowane. Ponadto w aktach sprawy znajdował się akt zgonu oraz rozeznanie cenowe dotyczące pogrzebu.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.

*(akta kontroli str. 348)*

### **V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niefinansowe)**

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną wynikającą z diagnozy sytuacji rodziny/osoby. Najczęściej pracują metodą indywidualnego przypadku. Głównym narzędziem diagnozy jest wywiad środowiskowy oparty na kwestionariuszu. Pracownicy socjalni udzielają informacji, wskazówek,

poradnictwa w kwestii pomocy przez właściwe instytucje. Jedną z metod pracy socjalnej stosowaną przez pracowników socjalnych jest kontrakt socjalny.

Ustalono, że w kontrolowanych sprawach dotyczących pracy socjalnej pracownicy socjalni podejmowali działania na rzecz różnych grup problemowych: na rzecz rodzin z dziećmi, osób z zaburzeniami psychicznymi. Działania miały na celu poprawę funkcjonowania osób/rodzin, poprawę warunków bytowych. W sytuacjach tego wymagających, działania podejmowane były niezwłocznie. Pracownicy socjalni podejmowali interdyscyplinarne działania.

Ośrodek nie współpracuje z zakładami karnymi. Osoby opuszczające zakłady karne uzyskują pomoc pieniężną oraz objęte są pracą socjalną. Osoby te kierowane są m.in. do Centrum Integracji Społecznej, objęci są wsparciem terapeutycznym, psychologicznym oraz prawnym.

GOPS współpracuje z organizacjami pozarządowymi na terenie Gminy, jest to: Gminne Stowarzyszenie Integracja w Kołbaskowie w zakresie wsparcia seniorów z Gminy, Klub Przyjaciół Gminy Kołbaskowo w zakresie dystrybucji paczek świątecznych dla najuboższych osób i rodzin z Gminy Kołbaskowo.

Gmina uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa. W 2021 r. wydano 18 skierowań, w 2022 r. wydano 41 skierowań. Żywność wydawana jest przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Szczecinie.

Praca socjalna zgodnie z art. 45 ust. 2 ustawy może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

W okresie podlegającym kontroli pracownicy socjalni zrealizowali następujące projekty socjalne:

1. Bawmy się zdrowo i wesoło;
2. Kawiarenki dla seniorów – 3 edycja;
3. Święto pieczonego ziemniaka;
4. Konferencja „Sprawni- Niepełnosprawni” – GOKSiR Przeclaw;
5. Warsztaty aktywizacji zawodowej;
6. Profilaktyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży – kampania tygodniowa.

Zrealizowane projekty skierowane były do seniorów, rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkańców Gminy Kołbaskowo. Poza organizacją czasu wolnego promowano zdrowy styl życia, podejmowana działania profilaktyczne. Działania były realizowane m.in. w partnerstwie z jednostkami organizacyjnymi gminy i lokalnymi przedsiębiorcami.

*(akta kontroli str. 349-363)*

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny

z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kontrola wykazała, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie na podstawie art. 108 ustawy o pomocy społecznej, w 2021 r. zawarł 17 kontraktów socjalnych, a w 2022 r. do dnia kontroli - 19. Zawarte kontrakty socjalne skierowane były na aktywizację zawodową, poprawę sytuacji życiowej, wyjście z bezdomności, Sprawdzono wybraną dokumentację osób, z którymi w okresie objętym kontrolą podpisano kontrakt socjalny:

1. (...) z dnia 17.10.2022 r.,
2. (...) z dnia 5.07.2022 r.,
3. (...) z dnia 9.09.2022 r.,
4. (...) z dnia 7.09.2022 r.,
5. (...) z dnia 6.04.2022 r.,

Kontrakty zawierane były w celu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej oraz poszukiwania zatrudnienia w celu poprawy sytuacji materialnej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kontrakty socjalne zostały zawarte na druku „Część I A i II A”, który określa sposób współpracy z osobą/rodziną w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Natomiast kontrakty określające sposób współpracy w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu zostały zawarte na druku „Część I B i II B”.

W każdym przypadku pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny.

W aktach kontrolowanych kontraktów socjalnych wskazanymi w poz. 3,4,5 kserokopie dokumentów na podstawie, których była ustalana sytuacja nie zostały potwierdzone za zgodność z oryginałem. Poinformowano Dyrektora kontrolowanej jednostki o konieczności potwierdzania kserokopii dokumentów za zgodność z oryginałem.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanego obszaru.

*(akta kontroli str. 364-370)*

## **VI. Program „Posiłek w szkole i w domu”**

W kontrolowanym okresie obowiązywał wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M.P z 2018 r., poz.1007). Pomoc w ramach programu w Gminie Kołbaskowo była przyznawana na podstawie następujących uchwał:

1. Uchwała Nr I/14/2018 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 23 listopada 2018 r. *w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.*
2. Uchwała Nr I/15/2018 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 23 listopada 2018 r. *w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, pomoc rzeczowa w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.*
3. Uchwała Nr I/16/2018 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 23 listopada 2018 r. *w sprawie uchwalenia gminnego wieloletniego programu osłonowego „Posiłek dla dzieci i młodzieży na lata 2019 – 2023”.*



W 2021 r. programem objęto 220 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 57 osób, w tym 53 dzieci. W 2022 r. do dnia kontroli programem objęto 168 osób, przyznano pomoc w formie posiłku 56 osobom, w tym 52 dzieciom.

W kontrolowanym okresie dzieciom nie przyznano pomocy w formie posiłku bez decyzji. W 2021 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 7,92 zł, a w 2022 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 8,11 zł.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się w następujących jednostkach oświatowych:

1. Szkoła Podstawowa w Przecławiu wraz z Punktem Przedszkolnym,
2. Szkoła Podstawowa w Będargowie,
3. Przedszkole i Żłobek Publiczny w Przecławiu,
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Przylepie,
5. Zespół Placówek Oświatowych w Kołbaskowie,
6. Zespół Szkół nr 6 w Szczecinie, przy ul. Sowińskiego 3.

Kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawowali wyznaczeni pracownicy w jednostkach oraz właściwa miejscowo Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Posiłki wydawane były w naczyniach wielorazowego użytku (w SP w Będargowie jednorazowego użytku). Dzieci objęte pomocą w formie posiłku jedzą to samo, co pozostałe dzieci. Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych przyznawane były dodatkowe świadczenia pieniężne. Podczas epidemii Covid-19, w kontrolowanym okresie, w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, rodzinom potrzebującym wsparcia, przyznawane były zasiłki celowe na zakup żywności.

*(akta kontroli str. 371-373 oraz 377-380)*

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu czerwcu, wrześniu i grudniu 2021 r. i na podstawie list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu wrześniu 2022 r. (w przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy), dokumentację osób otrzymujących posiłki przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. RPŚ.4623.7.4.1111.2021 z dnia 25 stycznia 2021 r.,
2. RPŚ.4623.103.709.2021 z dnia 9 września 2021 r.,
3. RPŚ.4623.26.99.923.2021 z dnia 4 listopada 2021 r.,
4. RPŚ.4623.43.10.989.2020 z dnia 14 grudnia 2020 r.,
5. RPŚ.4623.07.34.678.2021 z dnia 3 września 2021 r.,
6. DPŚ.4623.1.107.733.2022 z dnia 10 sierpnia 2022 r.,
7. DPŚ.4618.72.38.805.2022 z dnia 8 września 2022 r.,
8. DPŚ.4611.12.4.208.821.2022 z dnia 12 września 2022 r.,
9. DPŚ.4623.8.49.183.2022 z dnia 19 stycznia 2022 r.,
10. RPŚ.4623.10.2.7.1035.2021 z dnia 9 grudnia 2021 r.,
11. RPŚ.4623.25.2.38.1062.2021 z dnia 30 grudnia 2021 r.,

12. DPŚ.4623.5.116.14.2022 z dnia 18 stycznia 2022 r.,

13. DPŚ.4623.7.72.169.2022 z dnia 14 stycznia 2022 r.,

*(akta kontroli str. 374-378)*

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określonych w art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

W miejscu oznaczenia organu wydającego decyzję wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie. Prawidłowym oznaczeniem organu jest Wójt Gminy Kołbaskowo,

### **Świadczenie pieniężne na zakup żywności lub posiłku**

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących świadczenia pieniężne, przyznane decyzjami administracyjnymi:

1. RPŚ.4618.94.2.401.2021 z dnia 26 maja 2021 r.,
2. RPŚ.4618.99.2.13.765.2021 z dnia 16 września 2021 r.,
3. RPŚ.4618.8.3.78.423.2021 z dnia 14 czerwca 2021 r.,
4. RPŚ.4618.77.2.41.779.2021 z dnia 28 września 2021 r.,
5. RPŚ. 4618.109.99.569.2021 z dnia 29 lipca 2021 r.,
6. DPŚ.4618.4.3.36.408.2022 z dnia 12 kwietnia 2022 r.,
7. DPŚ.4618.58.2.602.2022 z dnia 24 czerwca 2022 r.

*(akta kontroli str. 381-382)*

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych poprzedzone było przeprowadzonymi rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, pracownik socjalny dokonał diagnozy sytuacji oraz przedstawił swoje wnioski. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją.

Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy wskazane w k.p.a. błędnie oznaczono organ wydający decyzje administracyjne. W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się zwrotne potwierdzenie odbioru decyzji.

W sprawach zakończonych decyzjami: DPŚ.4618.4.3.36.408.2022 z dnia 12 kwietnia 2022 r. oraz RPŚ.4618.77.2.41.779.2021 z dnia 28 września 2021 r. decyzje zostały wykonane w trybie art. 108 § 1 k.p.a. W decyzjach wskazano, że cyt.: „rygor natychmiastowej wykonalności zostaje nadany w przypadku ze względu na wyjątkowo

ważny interes strony.” W ocenie zespołu kontrolującego w sprawach zakończonych decyzjami, którym nadano tryb art. 108 § 1 k.p.a. należy wskazać o jaki interes chodzi. Z wniosków pracownika socjalnego znajdujących się w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego nie wynika konieczność natychmiastowego wykonania decyzji administracyjnej. W części kwestionariusza wywiadu pn. *Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny* pracownik socjalny również nie wskazał realizacji decyzji w tym trybie. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanego obszaru.

(akta kontroli str. 383-409)

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 4/2022.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami. Przyczyną nieprawidłowości i uchybień był niewystarczający nadzór Dyrektora Ośrodka nad wykonywaniem zadań.

Za stwierdzoną w niniejszym protokole nieprawidłowości odpowiedzialny był Dyrektor kontrolowanej jednostki.

Poprzednia kontrola kompleksowa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 28-30 sierpnia 2017 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej za okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami. Dyrektorowi Ośrodka zalecono:

1. ustalać odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej na podstawie art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej,
2. zweryfikować odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w przypadku wskazanej w protokole decyzji,
3. stosować odpowiednie kwestionariusze wywiadów środowiskowych podczas ustalania sytuacji dochodowej oraz materialnej osób i rodzin zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
4. dokonywać oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.

W toku kontroli ustalono, że zalecenia zostały zrealizowane.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych

zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 22 marca 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Rosówek, 2 kwietnia 2024 r.

Kierownik kontrolowanej jednostki:

(-) Dorota Krzywicka – Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie

Kontrolujący:

(-) Anna Karska – inspektor wojewódzki

(-) Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki

*Właściwe podpisy na oryginale*